

OBSAH

ÚVOD

7

Enrique Anderson Imbert DĚJINY LITERATUR ŠPANĚLSKÉ AMERIKY

PŘEDMLUVA K PRVNÍMU VYDÁNÍ	15
PŘEDMLUVA K DRUHÉMU VYDÁNÍ	17
PŘEDMLUVA K TŘETÍMU VYDÁNÍ	18

PRVNÍ ČÁST: KOLONIÁLNÍ ÚDOBÍ

(Přeložil Josef Forbelský)

I. 1492—1556 (<i>AUTOŘI NAROZENÍ V LETECH 1451—1530</i>)	23
HISTORICKÝ RÁMEC: <i>KATOLIČTÍ KRÁLOVÉ A KAREL V.</i>	
TENDENCE KULTURNÍHO VÝVOJE: <i>PRVNÍ OBDOBÍ RENESANCE</i>	

Kroniky: Kolumbus 23 Kolumbovi lidé 24 Spor o postavení Indiánů 25 P. Las Casas 26 Dobývání a poznávání Nového Světa: Oviedo 27 Dobyvatelé v Mexiku: Cortés, Bernal 28 Misionáři v Mexiku: Sahagún, Motolinía 30 Opuštěný Španěl: Cabeza de Vaca 31 Kroniky o dobytí Peru: Cieza de León, Zárate, Sarmiento de Gamboa 32 Kronikáři Nové Granady: Jiménez de Quesada 33 Amazonky: Carvajal 34 V oblasti Río de la Plata: Hernández 34 Divadlo 35 Renesancní literatura: Castellanos, Cervantes de Salazar, Terrazas 36 Fantazie a Nový svět 38

II. 1556—1598 (<i>AUTOŘI NAROZENÍ V LETECH 1530—1570</i>)	39
HISTORICKÝ RÁMEC: <i>FILIP II.</i>	
TENDENCE KULTURNÍHO VÝVOJE: <i>DRUHÉ OBDOBÍ RENESANCE A PROTIREFORMACE</i>	

Kronikáři: Acosta, Suárez de Peralta 39 Inka Garcilaso de la Vega 42 Země hojnosti a chudoby; Díaz de Guzmán 44 Epická literatura: Ercilla 44 Vliv La Araucany 45 Postavení literatury 46 Satira: Oquendo 46 Divadlo: González de Eslava 48

III. 1598—1701 (<i>AUTOŘI NAROZENÍ V LETECH 1570—1675</i>)	50
HISTORICKÝ RÁMEC: <i>KOLONIE POD ÚPADKOVOU VLÁDOU POSLEDNÍCH HABSBUKŮ</i>	
TENDENCE KULTURNÍHO VÝVOJE: <i>OD RENESANCE K BAROKU</i>	

Španělské baroko 50 Baroko vstupuje do Ameriky 50 Plán postupu 51 Kroniky, traktáty a naučné knihy: Gaspar de Villarroel, Ovalle, Piedrahita, Oviedo y Baños 52 Náznaky románu: Rodríguez Freile, Núñez de Pineda y Bascuñán 54 Španělští spisovatelé v Americe a američtí spisovatelé ve Španělsku 58 Juan Ruiz de Alarcón 59 Divadlo 60 Poezie 61 Bernardo de Balbuena 63 Hrdinské a náboženské epopoje: Balboa, Hojeda, Oña 64 Další barokní básníci v Jižní Americe: Domínguez de Camargo, Espinosa y Medrano 66 Satira: Caviedes 68 Góngorismus v Mexiku: Sigüenza y Góngora 68 Juana Inés de la Cruz 71 Mysticismus: Matka Castillo 76

- IV. 1701—1759 (*AUTOŘI NAROZENÍ V LETECH 1675—1735*) 77
 HISTORICKÝ RÁMEC: *VLÁDA PRVNÍCH DVOU BURBONŮ*
 TENDENCE KULTURNÍHO VÝVOJE: *OD BAROKA K ROKOKU*
 Od scholastiky k osvícenství 77 Kroniky, pojednání, naučné knihy: Lacunza, Ulloa 79
 Od baroka k rokoku: Peralta Barnuevo 82 Divadlo: Santiago de Pita 83 Próza 85
 Poezie 85 Barokní poezie: Aguirre 85 Poezie rokoková 86
- V. 1759—1788 (*AUTOŘI NAROZENÍ V LETECH 1735—1760*) 88
 HISTORICKÝ RÁMEC: *PANOVÁNÍ KARLA III.*
 TENDENCE KULTURNÍHO VÝVOJE: *OSVÍCENSTVÍ A NOVOKLASICISMUS*
 Polemiky o méněcennosti Nového světa 88 Vyhnání jezuitů 89 Naučná a vědecká činnost: Mutis 89 Osvícenské myšlení: Olavide, Santa Cruz y Espejo, Concolorcorvo 90
 Divadlo 92 Novinářství 93 Výpravná próza: Bolaños 93 Poezie 94 Satira 94
- VI. 1789—1808 (*AUTOŘI NAROZENÍ V LETECH 1760—1780*) 95
 HISTORICKÝ RÁMEC: *KAREL IV. A FERDINAND VII.*
 TENDENCE KULTURNÍHO VÝVOJE: *NOVOKLASICISMUS*
 Náboženské, filosofické a politické ideje: Servando Teresa de Mier 95 Novinářství 97
 Divadlo 97 Imaginativní próza: Acosta Enríquez 98 Poezie: Navarrete, Rubalcava, Zequeira y Arango, Terralla y Landa 99 Na prahu nezávislosti 101
- DRUHÁ ČÁST: STO LET REPUBLIKÁNSKÉ ÉRY**
- VII. 1808—1824 (*AUTOŘI NAROZENÍ V LETECH 1780—1800*) 105
 HISTORICKÝ RÁMEC: *VÁLKY ZA NEZÁVISLOST*
 TENDENCE KULTURNÍHO VÝVOJE: *NOVOKLASICISMUS A PRVNÍ ZNÁMKY ROMANTISMU*
 Novoklasický liberalismus 105 Román: Lizardi 106 Ostatní próza 109 Poezie 109
 Klasicistní poezie: Olmedo 109 Andrés Bello 110 Další klasicistní básníci: Cruz Varela 114 Lidová poezie: Hidalgo, Melgar 115 Preromantismus 116
- VIII. 1825—1860 (*AUTOŘI NAROZENÍ V LETECH 1800—1835*) 118
 HISTORICKÝ RÁMEC: *ANARCHIE*
 TENDENCE KULTURNÍHO VÝVOJE: *ROMANTISMUS*
 Na prahu romantismu: Heredia a další 118 Romantismus 123 Argentinský romantismus: Echeverría a další 125 Domingo Faustino Sarmiento 128 Historický román v Argentině: López 130 Poznámka o pirátské tematice 131 Další argentinští romantičtí: Ascasubi, Mármol 132 Uruguay a Chile 134 Bolívie 134 Mexiko a Kuba: Avelanedová a další 134 Venezuela a Kolumbie: José Eusebio Caro 137 Další země 138
 Druhá romantická generace 139 Poezie: Gutierrez González, G. Blest Gana, Guido y Spano a další 139 Próza: Riva Palacio, Mera, Alberto Blest Gana, Mansilla a další 141
- IX. 1860—1880 (*AUTOŘI NAROZENÍ V LETECH 1835—1855*) 146
 HISTORICKÝ RÁMEC: *ÚDOBÍ KONSOLIDACE*

TENDENCE KULTURNÍHO VÝVOJE: DRUHÁ ROMANTICKÁ GENERACE.
POČÁTKY PARNASISMU A NATURALISMU

Gaučovští básníci: Del Campo, Hernández 144 Další argentinští básníci: Andrade, Obligado, Almafuerte 149 Kolumbie: Pombo 151 Mexiko: Acuña, Flores 153 Jiné země: Pérez Bonalde aj. 153 Prozaikové 154 Juan Montalvo 154 Ricardo Palma 155 Romanopisci: Isaacs, Galván, Altamirano 157 Myslitelé: Hostos, González Prada, Varona, Sierra 161 Literární skupina 80. let v Argentině: Wilde Groussac, Cambacerès a další 165 Další romanopisci: Acevedo Díaz, Aguirre, López Portillo y Rojas a mexičtí autoři 166 Divadlo 168

- X. 1880—1895 (*AUTOŘI NAROZENÍ V LETECH 1855—1870*) 169
HISTORICKÝ RÁMEC: *HOSPODÁŘSKÝ VZESTUP*
TENDENCE KULTURNÍHO VÝVOJE: *PARNAS. NATURALISMUS. PRVNÍ GENERACE MODERNISTŮ*

A. Autoři vyjadřující se především veršem. 1. Poslední autoři akademického, romantického a tradicionalistického zaměření: Othón, Zorilla de San Martín 169 2. První modernisté: Díaz Mirón a další 173 José Martí 174 Další modernisté: Gutiérrez Nájera, Del Casal, Silva a jiní 177 B. Autoři písní převážně prózu. 1. Román a povídka I. Mexiko 182 II. Střední Amerika: Magón 182 III. Antily 183 IV. Venezuela: Picón-Febrés 184 V. Kolumbie: Carraquilla 185 VI. Ecuador 187 VII. Peru 187 VIII. Bolívie 187 IX. Chile: Lillo, Orrego Luco, Gana 187 X. Paraguay 188 XI. Uruguay: Viana, Reyes 188 XII. Argentina: Payró 190 2. Divadlo 191 3. Esej: Korn, Sanín Cano 192

- XI. 1895—1910 (*AUTOŘI NAROZENÍ V LETECH 1870—1885*) 193
HISTORICKÝ RÁMEC: *FINANČNÍ OLIGARCHIE*
TENDENCE KULTURNÍHO VÝVOJE: *VRCHOLNÁ FÁZE MODERNISMU*

Charakteristika modernismu 193 A. Autoři vyjadřující se především veršem. 1. Modernističtí básníci 194 Rubén Darío 194 Střední Amerika 198 Argentina: Lugones, Carriego 199 Bolívie: Jaimes Freyre 203 Uruguay: Herrera y Reissig 204 Peru: Chocano, Eguren 205 Kolumbie: Valencia 205 Mexiko: Nervo, Urbina, Tablada, González Martínez 206 Další země 209 2. Nemodernističtí básníci 211 B. Autoři písní především prózu 211 1. Román a povídka. a) Estetizující prozaikové 212 I. Mexiko 212 II. Střední Amerika: Gómez Carrillo 212 III. Antily 214 IV. Venezuela: Díaz Rodríguez 214 V. Kolumbie 215 VI. Ecuador 216 VII. Peru 216 VIII. Bolívie 216 IX. Chile: D'Halmar 216 X. Paraguay 217 XI. Uruguay: Horacio Quiroga 217 XII. Argentina: Larreta 218 b) Realističtí prozaikové 220 I. Mexiko: Azuela 220 II. Střední Amerika 221 III. Antily: Cestero 222 IV. Venezuela: Blanco-Fombona 223 V. Kolumbie 224 VI. Ecuador 224 VII. Peru 225 VIII. Bolívie: Arguedas 225 IX. Chile 225 X. Paraguay a XI. Uruguay 226 XII. Argentina: Gálvez 226 2. Divadlo: Florencio Sánchez 226 3. Esej: Ingenieros 229 José Enrique Rodó 230 Další esejisté 232

TŘETÍ ČÁST: SOUČASNÁ DOBA

(Přeložila Sylva Pavlíková)

- XII. 1910—1925 (*AUTOŘI NAROZENÍ V LETECH 1885—1900*) 235
HISTORICKÝ RÁMEC: *OD SOCIÁLNÍ REVOLUCE V MEXIKU K OHLASU PRVNÍ SVĚTOVÉ VÁLKY*

TENDENCE KULTURNÍHO VÝVOJE: MODERNISMUS SE ZAČLENUJE DO AMERICKÉ SKUTEČNOSTI. NOVÉ ESTETICKÉ SMĚRY LITERÁRNÍHO VYJÁDRĚNÍ NESOUVISLOSTI

A. AUTOŘI, KTEŘÍ JSOU PŘEVÁŽNĚ BÁSNÍKY. 1. *Normálnost* 237 I. Mexiko: López Velarde 238 II. Střední Amerika: Cardona, Miró aj. 240 III. Antily: Poveda, Acosta aj. 241 IV. Venezuela: Andrés Eloy Blanco 244 V. Kolumbie: Porfirio Barba Jacob 244 VI. Ecuador: Medardo Ángel Silva aj. 246 VII. Peru: Valdelomar aj. 246 VIII. Bolívie: Peñaranda 247 IX. Chile: Gabriela Mistralová 247 X. Paraguay: Fariña Núñez 250 XI. Uruguay: Agustiniová, Ibarbourouová aj. 250 XII. Argentina: Banchs, Fernández Moreno, Storniová 253 2. *Abnormálnost* 256 I. Mexiko 257 II. Střední Amerika 257 III. Antily: Brull, Moreno Jimenes, Ribera, Chevremont 257 IV. Venezuela 259 V. Kolumbie: León de Greiff 259 VI. Ecuador 259 VII. Peru: César Vallejo 259 VIII. Bolívie 262 IX. Chile: Rokha, Vicente Huidobro 262 X. Paraguay 266 XI. Uruguay: Julio J. Casal 266 XII. Argentina: Girondo 266 3. *Pohoršlivost*: Všeobecná charakteristika 267

B. AUTOŘI, KTEŘÍ JSOU PŘEVÁŽNĚ PROZAIKY 271 1. *Román a povídka* 271 a) *Prozaici spíše subjektivní než objektivní* 272 I. Mexiko 272 II. Střední Amerika: Arévalo Martínez 272 III. Antily: Hernández Catá 274 IV. Venezuela: Rómulo Gallegos, Teresa de la Parra 274 V. Kolumbie: José Eustasio Rivera 276 VI. Ecuador: Zaldumbide 278 VII. Peru: Ventura García Calderón 279 VIII. Bolívie: Chirveches 279 IX. Chile: Barrios, Prado, Prieto 280 Paraguay 283 XI. Uruguay 283 XII. Argentina: R. Güiraldes 283 b) *Prozaici spíše objektivní než subjektivní* 286 I. Mexiko: Martín Luis Guzmán aj. 287 II. Střední Amerika 290 III. Antily 291 IV. Venezuela: Pocaterra 292 V. Kolumbie 292 VI. Ecuador 293 VII. Peru 293 VIII. Bolívie 293 IX. Chile: Maluenda, Santiván, Latorre, Edwards Bello, Rojas 294 X. Paraguay 297 XI. Uruguay 297 XII. Argentina: Lynch 298 2. *Divadlo*: Ramos, Herrera, Eichelbaum 300 3. *Esej*: Alfonso Reyes 302 Další esejisté: Pedro Henríquez Ureña, Martínez Estrada 304

XIII. 1925—1940 (AUTOŘI NAROZENÍ V LETECH 1900—1915)

HISTORICKÝ RÁMEC: MEZI DVĚMA SVĚTOVÝMI VÁLKAMI. HOSPODÁŘSKÁ KRIZE. VĚTŠÍ PODÍL MAS NA POLITICKÉ MOCI
TENDENCE KULTURNÍHO VÝVOJE: AVANTGARDNÍ LITERATURA. ČISTÁ POEZIE A SURREALISMUS

306

Literární skupiny 306 A. AUTOŘI, KTEŘÍ JSOU PŘEVÁŽNĚ BÁSNÍKY 308 I. Mexiko: Pellicer, Villaurrutia, Gorostiza aj. 311 II. Střední Amerika: Cardoza y Aragón, Coronel Urtecho aj. 314 III. Antily: Florit, Guillén, Ballagas, Cabral, Palés Matos aj. 316 IV. Venezuela: Fombona Pachano aj. 322 V. Kolumbie: Maya, Pardo García, Carranza 323 VI. Ecuador: Carrera Andrade, Gonzalo Escudero 325 VII. Peru: Adán, Westphalen 326 VIII. Bolívie 328 IX. Chile: Pablo Neruda 328 Další chilští básníci 330 X. Paraguay: Campos Cervera 330 XI. Uruguay: Ibáñez, Cunha 331 XII. Argentina: Molinari, González Lanuza, Ledesma, Bernárdez, Mastronardi, Barbieri aj. 332

B. AUTOŘI, KTEŘÍ JSOU PŘEVÁŽNĚ PROZAIKY 337 1. *Román a povídka* 337 a) *Prozaici spíše subjektivní než objektivní* 339 I. Mexiko: Yáñez 339 II. Střední Amerika: Asturias, Salarrué, Marín Cañas, Sinán 340 III. Antily: Alejo Carpentier, Novás Calvo aj. 342 IV. Venezuela: Uslar Pietri, Padrón, Meneses, Fabbiani Ruiz aj. 344 V. Kolumbie: Zalamea Borda 346 VI. Ecuador: Pablo Palacio 346 VII. Peru 346 VIII. Bolívie 346 IX. Chile: Bombal aj. 347 X. Paraguay 347 XI. Uruguay: Onetti 347 XII. Argentina: Jorge Luis Borges 348 Další argentinstí prozaici: Eduardo Mal-lea, Bioy Casares 351 b) *Prozaici spíše objektivní než subjektivní* 355 I. Mexiko 356 II. Střední Amerika 357 III. Antily 358 IV. Venezuela: Otero Silva, Arraiz, Díaz

Sánchez 359 V. Kolumbie: Caballero Calderón 360 VI. Ecuador: Jorge Icaza, Pareja Diez-Canseco aj. 361 VII. Peru: Ciro Alegría, José María Arguedas 363 VIII. Bolívie 364 IX. Chile: Marta Brunetová aj. 364 X. Paraguay 365 XI. Uruguay: Amorim 366 XII. Argentina: Arlt aj. 366 2. *Divadlo*: Rodolfo Usigli, Nalé Roxlo 368 3. *Esej*: Picón-Salas, Germán Arciniegas 371

- XIV. 1940—1955 (*AUTOŘI NAROZENÍ V LETECH 1915—1930*) 373
 HISTORICKÝ RÁMEC: DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA. „STUDENÁ VÁLKA.“
 VÝVOJ K PLÁNOVANÉMU HOSPODÁŘSTVÍ
 TENDENCE KULTURNÍHO VÝVOJE: SURREALISMUS. EXISTENCIALIS-
 MUS. NEONATURALISMUS

Obecná charakteristika 373 A. AUTOŘI, KTERĚ JSOU PŘEVÁŽNĚ BÁSNÍKY 374
 I. Mexiko: Octavio Paz, Alí Chumacero 375 II. Střední Amerika 377 III. Antily:
 Cintio Vitier, Fernández Spencer, Matos Paoli 378 IV. Venezuela: Ida Gramcková 380
 V. Kolumbie: Charry Lara aj. 381 VI. Ecuador: Alejandro Carrión aj. 381 VII. Peru
 381 VIII. Bolívie 382 IX. Chile: Arenas, Rojas, Parra aj. 382 X. Paraguay: Elvio
 Romero 384 XI. Uruguay 384 XII. Argentina: Devoto, Girri aj. 385
 B. AUTOŘI, KTERĚ JSOU PŘEVÁŽNĚ PROZAÍKY. 1. *Román a povídka* 387
 I. Mexiko: Arreola, Rulfo 388 II. Střední Amerika 389 III. Antily: Piñera, Marqués
 390 IV. Venezuela 392 V. Kolumbie: García Márquez 393 VI. Ecuador: Ortiz,
 Vera 393 VII. Peru: Zavaleta aj. 394 VIII. Bolívie 394 IX. Chile: Fernández Alegría
 aj. 394 X. Paraguay 395 XI. Uruguay 396 XII. Argentina: Murena, Cortázar aj. 396
 2. *Divadlo* od Mexika po Argentinu 399 3. *Esej* 401

DODATEK

- XV. 1955—1960 (*AUTOŘI NAROZENÍ PO ROCE 1930*) 402
 Obecná charakteristika 402 A. AUTOŘI, KTERĚ JSOU PŘEVÁŽNĚ BÁSNÍKY.
 Mexiko: Montes de Oca 403 Střední Amerika 404 Antily 404 Venezuela: Calzadilla,
 Duno 404 Kolumbie: Rojas Herazo, Cote Lamus 405 Ecuador 405 Peru 405 Bo-
 lívie 405 Chile: Barquero 405 Paraguay 405 Uruguay 405 Argentina: Walshová 405
 B. AUTOŘI, KTERĚ JSOU PŘEVÁŽNĚ PROZAÍKY. 1. *Román a povídka* 406
 Mexiko: Carlos Fuentes 406 Střední Amerika 406 Antily: Díaz Valcárcel 406 Vene-
 zuela 406 Kolumbie 407 Ecuador 407 Peru: Congrains Martín, Ribeyro 407 Chile
 407 Paraguay 408 Argentina 408 2. *Divadlo* 408 3. *Esej* 408
 BIBLIOGRAFIE 409

Antônio Soares Amora DĚJINY BRAZILSKÉ LITERATURY

- PŘEDMLUVA 415
 (*Předmluvu a kap. I—V přeložila Pavla Lidmilová, kap. VI—VII Zdeněk Hampl*)
 I. PŘEHLED BRAZILSKÉ LITERATURY A JEJÍ HISTORICKÉ ČLENĚNÍ 417
 Historický protiklad 417 Portugalsko-brazilské údobí 418 Národní údobí 419 Bib-
 liografie 421

II. PORTUGALSKO-BRAZILSKÉ ÚDOBÍ: 16. a 17. STOL. (1549—1724)	424
Úvod 424 Jezuitská literatura 424 Díla informující o novém světě 425 Poezie 426 Dějepisectví 428 Bibliografie 428	
III. PORTUGALSKO-BRAZILSKÉ ÚDOBÍ: 18. STOL. (1724—1808)	430
Úvod 430 Poezie 430 Dějepisectví 436 Bibliografie 438	
IV. NÁRODNÍ ÚDOBÍ: ROMANTISMUS (1808—1868)	440
Úvod 440 Poezie 442 Román 446 Drama 449 Dějepisectví 450 Bibliografie 452	
V. NÁRODNÍ ÚDOBÍ: REALISMUS (1868—1893)	455
Úvod 455 Poezie 458 Román a povídka 463 Řečnictví a novinářství 470 Literární kritika 472 Bibliografie 474	
VI. NÁRODNÍ ÚDOBÍ: SYMBOLISMUS (1893—1922)	476
Úvod 476 Poezie 480 Román a povídka 485 Výklad národní skutečnosti 492 Lite- rární kritika 494 Dějepisectví 496 Bibliografie 498	
VII. NÁRODNÍ ÚDOBÍ: MODERNISMUS (1922—1945)	500
Úvod 500 Týden moderního umění a literární proudy 20. let 501 Vývoj modernistické literatury 506 Poezie 506 Román a povídka 509 Literární kritika 513 Závěrem 514 Bibliografie 515	
POZNÁMKY K DĚJINÁM LITERATUR ŠPANĚLSKÉ AMERIKY (KAMIL UHLÍŘ)	519
POZNÁMKY K DĚJINÁM BRAZILSKÉ LITERATURY (ZDENĚK HAMPL)	562
BIBLIOGRAFIE ČESKÝCH PŘEKLADŮ ZE ŠPANĚLSKOAMERICKÉ LITERATURY	593
BIBLIOGRAFIE ČESKÝCH PŘEKLADŮ Z BRAZILSKÉ LITERATURY	598
REJSTRÍK K DĚJINÁM LITERATUR ŠPANĚLSKÉ AMERIKY	603
REJSTRÍK K DĚJINÁM BRAZILSKÉ LITERATURY	646
SEZNAM ILUSTRACÍ V TEXTU	657
SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH	657